

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. IV. Qualis dispositio requiritur & sufficit ad effectum Baptismi, talis
requiritur, & per se sufficit ad effectum Martyrij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

56. Sicut Baptismus ita Martyrium non confert effectum nisi subiecto debite disposito.

Addidi verò in conclusione: *si subiectum debite sit dispositum*; quia quamvis Martyrium, ut statim dixi, præferatur à SS. Patribus Baptismatis Sacramento, scilicet quoad perfectionem effectus; equidem quoad promissionem dandi gratiam, & remittendi omnem culpam & poenam existimo Baptismum esse æqualem, ne dicam præferendum, utpote qui per se magis est institutus ad illum effectum. Sicut ergo Baptismus non confert effectum gratiæ, aut remissionis omnis culpæ & poenæ nisi subiecto disposito, ita nec Martyrium.

Dubitas de qualitate dispositionis?

CONCLUSIO IV.

Qualis dispositio requiritur & sufficit ad effectum Baptismi, talis requiritur, & per se sufficit ad effectum Martyrij.

57. Quæ autem ad effectum Baptismi eadem requiritur dispositio ad effectum Martyrij.

Mar. ult.

Moveor ad hanc sententiam (quæ est gravium & multorum DD.) præcipuè auctoritatibus SS. Patrum jam sæpius allegatis, in quibus Martyrium in virtute conferendi gratiam, & delendi peccata saltem æquatur Baptismo. Nonne in sacro Eloquio simpliciter promittitur vita æterna morientibus pro Christo, sicuti promittitur baptizatis Mar. ultimo v. 16. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit salvus erit?* Quo ergo fundamento major dispositio requiritur ad unum, quàm ad aliud?

Quia sine fundamento major requiritur ad unum quam ad aliud;

1. Cor. 13.

Fundamento, inquis, desumpto vel ex illa Scriptura, quæ promittit vitam æternam morientibus pro Christo: non enim censetur mori pro Christo, qui non moritur ex vero affectu charitatis & dilectionis Dei super omnia. Adde quod dicit Apost. 1. Corinth. 13. vers. 3. *Et si tradidero corpus meum ut ardeam, charitatem autem non habuero nihil mihi prodest.* Ergo ad effectum Martyrij prærequiritur charitas. Ergo in peccatore non sufficit attritio, quæ tamen sufficit ad effectum Baptismi, sed requiritur perfecta contritio.

58. Scripturæ enim quæ requirunt mortem pro Christo ad summam exigunt aliquem affectum.

Debile satis fundamentum ad negandum Martyrio effectum remissionis peccatorum in adultis, quem D. August. tam constanter, & expressissimis verbis illi tribuit. Enimverò quod attinet ad verba Christi Matth. 10. vers. 32. *Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus &c. &*

vers. 39. *Qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam; ad summam probant, mortem in odium Christi illatam, ex affectu aliquo supernaturali esse acceptandam, juxta superius dicta conclus. 1.*

An putas quia non conficitur Christum, aut moritur pro Christo, qui ideo conficitur, & moritur ne in æternum perdat Christum? Ausculta diligenter, & animo imprime verba D. August. lib. 13. de Civit. cap. 8. *Si enim diligentius consideremus, etiam cum quisque pro veritate fideliter & laudabiliter moritur, mors cavetur, ideo quippe aliquid eius suscipitur, ne tota contingat; & secunda insuper, quæ nunquam finitur, accedat. Suscipitur enim anime à corpore separatio; ne Deo ab anima separato, etiam ipsa separaretur à corpore, ac sic totius hominis prima morte completâ, secunda excipiat sempiterna. Quocirca mors quidem, ut dixi, cum eam morientes patiuntur, cumq; in eis, ut moriantur, facit, nemini bona est, sed laudabiliter toleratur, pro tenendo, vel adipiscendo bono. Quod illustrius dici poterat?*

Adde testimonium ipsius Christi loco jam citato v. 28. *Nolite, inquit, timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere; sed potius timete eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.*

Interrogatur peccator, an credat in Christum, & obsequens voci Christi, timens eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam, respondet: *credo.* Occiditur à Tyranno; & cogitare potero Deum perdere animam, & corpus ejus in gehennam? Nolim cogitare, nolim dicere, ne videar improbare, quod Christus approbavit.

Certe in ipsis Scripturis objectis, ad confitendum se, & perdendum animam suam propter se, excitat spe vite æternæ dicens: *Confitebor & ego eum coram patre meo. Et: Inveniet eam.*

Accedit (ut omittam, quod Mar. 8. v. 35. addatur: *Propter Evangelium, quod tamen non est objectum affectu charitatis diligendum*) illas Scripturas generatim intelligi de omnibus Martyribus etiam infantibus, quos tamen constat esse incapaces amoris, imò cujuscumque alterius actus virtutis.

Et si queritur, quomodo ergo illi perdant animam suam propter Christum; respondent omnes; quia in odium Christi occiduntur; ita ut ly propter, referatur ad ipsos inferentes mortem, juxta illud Christi Luc. 6. v. 22. *Beati eritis cum vos oderint homines, & eicium separaverint vos, & exproberint, & tulerint nomen vestrum tanquam malum propter filium*

Sect. 7. De Martyrio. Concl. 4. 411

Matth. 5. *filium hominis. Item Matth. 5. v. 11. Beati estis cum maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me.*

Denique secundum communem loquendi modum, omnis ille miles dicitur mori propter suum Principem, qui ne fidem illi datam frangat fortiter pugnando occumbit, tametsi id nullo modo faceret, si non obligaretur.

Ecce quam parum probet sententiam Adversariorum *ly propter me?* Nec plus momenti habent verba Apostoli, quæ varias patiuntur interpretationes.

61. Explicatur locus Apostoli 1. Cor. 13. *Prima fit, in illo loco non agi de Martyrio: siquidem non dicitur: Si tradidero corpus meum propter Christum, quod requiritur ad Martyrium; sed tantum: Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero. Quod tunc fit, quando vel cum tali opere adest voluntas peccandi mortaliter, vel opus procedit ex vana gloria, aut alio fine venialiter tantum malo.*

Primò de charitate material. *Sin autem faciat propter Christum, quamvis non necessario debeat adesse formalis dilectio, equidem non facit sine charitate; quia ipso opere quasi exhibet dilectionem, juxta illud Joan. 15. vers. 13. Maiorem hanc dilectionem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis; quia videlicet est maximum opus, quod à charitate potest imperari.*

Secunda: duobus modis intelligi potest traditio corporis sui sine charitate, scilicet sine charitate antecedente, quæ sit aliquo modo causa operis vel simpliciter, vel in esse meriti; & sine charitate consequente, ita ut ex tali opere non sequatur charitas. Rursum duobus modis accipi potest, traditionem corporis sine charitate non prodesse, scilicet ex opere operantis, seu per modum meriti, & sic est eadem ratio de elemosyna & de Martyrio; vel ex opere operato, aut quasi, & sic est diversa ratio, ut patet.

62. Secundo de charitate consequente. *Jam ad propositum, tradere corpus suum pro Christo, ita ut ardeat sine charitate antecedente, nihil prodest ex opere operantis, concedo; nihil prodest ex opere quasi operato; nego: hoc enim est quod contendimus, mortem pro Christo etiam sine formali dilectione antecedente, aut habitu charitatis infuso, si reliqua adsint, conferre habitum charitatis justificantem.*

Alioquin si nec charitas antecedit, neque sequatur, verissimum est confessionem hujusmodi prorsus esse inutilem:

pro ut etiam inutilis esset susceptio Baptismi, de quo eodem modo dicere potuisset Apostolus: *Si Baptismum recepero, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest: ex quo tamen non sequitur ad Baptismum antecedenter requiri charitatem vel actualem vel habitualem.*

Loquitur ergo Apostolus de ijs, qui nec habent charitatem, nec ad eam sunt dispositi: quippe instruit ibi Corinthios, inter quos erant graves contentiones & schismata, ut patet ex c. 1. & 3. qui nihilominus gloriabantur multum in suis externis actibus, in scientia, eloquentia, dono prophetiæ & linguarum; quos docet, illa omnia nihil profutura eis ad salutem, quamdiu perseverarent in suis dissensionibus, quæ non consistebant cum charitate Dei.

Itaque ad argumentum in forma, Respondeo negando utramque consequentiam. Instantia in Baptismo, ad quem non prærequiritur charitas, sed sufficit attritio, etsi verum sit dicere: *Si recepero Baptismum, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.*

Dices; ergo Martyrium proderit peccatori, etiam cum attritione cognita ut tali; quia sic prodest Baptismus.

Respondeo neg. conseq. & idè dixi in Conclusionè: *Per se sufficit; quoniam per accidens, id est, ratione alicujus obligationis extrinsecè advenientis, aliquando requiritur contritio perfecta, seu actus dilectionis Dei super omnia. v. g. si Martyr numquam in vita eliquisset actum charitatis, cum jam instet finis vitæ, teneretur eum elicere ad præceptum dilectionis Dei implendum.*

Consimiliter præceptum propriæ charitatis dicitur medium securissimum salutis esse eligendum, quantum fieri commode potest. Cum ergo multi DD. ijsque non infimæ auctoritatis, existiment Martyrium non justificare sine contritione aut actu charitatis, si vis esse securus de præmio, elige contritionem, aut actum charitatis, relicta attritione, & actu spei.

Ex quo patet, quate potius liceat suscipere Baptismum cum sola attritione cognita ut tali; quia videlicet homo tunc non semper est in extremo periculo. Deinde multò certius est Baptismum cum sola attritione justificare, quandoquidem per se fit institutus ad delendum peccatum, & dandam primam gratiam: Martyrium autem non est ordinatum ad hunc effectum; licet sit excellentior actus virtutis, utpote ex natura sua testimonium

F ff 2 fidei,

63. Martyrium non prodest peccatori cum attritione cognita ut tali.

Alia est ratio de Baptismo.

fidei, aut veræ virtutis, cui ex divina liberalitate propter suam excellentiam adjuncta est promissio gratiæ, & gloriæ, præter id, quod correspondet merito de condigno, quando Martyr est in statu gratiæ. Cæterùm hæc promissio non tollit obligationem, convenienti & ordinario modo operandi suam justificationem & se præparandi ad mortem, quæ in Martyrio includitur.

64.
Trident.

Quia Baptismus est medium ordinarium justificationis,

Ut relapsus integra peccatorum confessio,

In eius defectum succedit perfecta contritio,

Trident.

65.

Quæ Martyri pro ultimo articulo non est difficilis,
S. August.

Dubitas quis sit ille ordinarius modus? Consule Concil. Trident. & dicit tibi sess. 6. c. 4. *Quæ quidem translatio (à statu peccati in statum gratiæ) post Evangelium promulgatum sine lavacro regenerationis, aut eius voto, fieri non potest.* Ergo medium saltem ordinarium justificationis pro homine non baptizato est Baptismus fluminis in re vel voto.

Porro omnibus post Baptismum lapsis in peccatum mortale, docet eadem Synodus sess. 14. c. 5. jure divino necessariam existere integram peccatorum confessionem. *Ex institutione, inquit, Sacramenti Penitentiam iam explicatâ, universa Ecclesia semper intellexit, institutum esse à Domino integram peccatorum confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis necessariam existere.*

In defectum autem Confessionis manet remedium, quod ante ejus institutionem fuit ordinarium, scilicet perfecta contritio, quæ etiam de facto justificat antequam Sacramentum actu suscipiatur, ex eodem Concil. eadem sess. c. 4. ibi: *Docet præterea, esse contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominibus, Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam.*

Itaque si peccator Martyrio proximus non sit baptizatus, baptizetur; si baptizatus est, atteratur cum Sacramento Penitentiam. Impossibile est Baptismus, impossibile est Sacramentum Penitentiam, conetur elicere perfectam contritionem de peccatis mortalibus, & actu non inhæreat peccatis venialibus, sic fiet, ut modico nunc dolore sustentato, plenariam recipiat omnis culpæ & pœnæ remissionem, indubiè effectus sub testamento vitæ æternæ.

Neque difficile existimo in tali articulo cum gratia divina, sive cum abundantia gratiæ divinæ, ut loquitur D. Aug. lib. 13. de Civit. c. 7. elicere perfectam contritionem, aut amorem Dei super omnia. *Sed quando, inquit S. Doctor, sine abundantia gratiæ spiritus illius, qui ubi vult spirat, tantum Christum amare possent, ut eum in tanto vita*

discrimine, sub tanta spe veniæ negare non possent? loquitur de non baptizatis, quibus etiam in Baptismo dimitteretur, quod timore mortis negaverant Christum.

Quin difficulter mihi persuadere Christum permittitur, ut aliquis verè pro ipso moriatur sine debita dispositione, id est, ut moriatur cum actuali affectu peccati mortalis, imò fortè etiam venialis.

Unde legitur in vita S. Nicephori apud Surium 9. Febr. quemdam nomine Sappirium cum pro fide Christi multa tolerasset, & jam ex eadem causa mortem gloriosè appetiturus duceretur, Nicephorusque subinde in diversis urbis plateis occurrentibus, sibi ab eo ignosci petisset, negassetque ille sapius, tandem in loco supplicij, ad idolorum cultum transfugit. Et hanc arbitror rationem quare Ecclesia non sit sollicita de dispositione Martyris, dummodo constet de vero Martyrio.

Interim non esse impossibile voluntatem moriendi pro Christo cum actuali affectu peccati mortalis, probat exemplum mox allegatum. Neque ratio obstat. Quæ enim esset illa? An fortè, quia velle ponere vitam pro fide Christi est dilectio Christi super omnia? sed hoc falsum est.

Quod probò; quia dilectio Christi super omnia includit propositum servandi omnia mandata; jam autem multi malent mori, quam fidem Christi negare, qui tamen idcirco non deserunt fornicationem, ebrietatem, & similia peccata, quæ minoris æstimant, quam Christi negationem. Alioquin si talis voluntas est dilectio super omnia, quidni statim justificet peccatorem sine formali contritione? quod non facitè quisquam admittet.

Certè potest quis paratus esse subire mortem pro amico, ne fidem datam violaret; equidem non ideo diligit cum super omnia; patet, quia non habet illum pro ultimo suo fine: & multi sunt qui pluris faciunt honorem, famam, posteritatis splendorem, & similia, quam propriam vitam; ita ut malint mori pro amico, quam fidem datam violare; non in quantum præcisè hoc est bonum amici, sed intuitu proprii commodi, quia videlicet moriendo æternam familiæ nomen acquirunt, cum è contrario fidem violando non parum posteritatis splendorem diminuunt. Num illa videtur vobis summo dilectio? Profectò magis est amor concupiscentiæ, quam benevolentiam, aut veræ amicitiam.

Et ne longius protrahamus sermonem, nonne hæreticus posset velle mori potius, quam Christum negare? Quis ideo dixerit

dixerit talem hominem diligere Christum super omnia? Itaque ponere animam pro Christo non est per se infallibile signum dilectionis Christi super omnia: quamquam fateri debeamus, inter signa dilectionis divinæ, quæ homines exterius dare possunt, Martyrium esse vel maximum, quia est per se illa mortis acceptatio non sit dilectio super omnia, hæc tamen ordinariè illi est conjuncta; tum quia Deus singulari modo hominem in illo articulo abundantia gratiæ suæ, ut supra dixi ex D. Aug. ad eam excitat; tum etiam quia homo se quantum potest disponit, & omnium virtutum præsidia ad illum agonem accersit.

Quæ cum ita sit, displicet aliquorum sententia, videlicet Martyrium sine poenitentia remissionem peccatorum obtinere, non solum si repentius aliquis casus locum adimat poenitentia, sed etiam ubi locus sit poenitentia, & memoria occurrat peccatorum. Ita docet noster Vega lib. 6. in Trident. c. 36. ibi: Itaque si studio unius Martyrij, & effundendi sanguinem pro Christo, nolite fidelis cogitare aliquid de suis peccatis, neque eorum poenitentiam aliquam assumere, sed totus vacet morti, quæ subeunda sibi est, atque imminere & præsens esse jam cernitur, idque unum curare velit, quomodo libenter, alacriter, fortiter & magnanimiter pro fide usque ad mortem ceteret, & is quoque per Martyrij gratiam, & quidem gloriosissime salvabitur.

Probat: Nam Martyrium de se sufficiens est remedium ad salutem. Et sicut in lib. de Ecclesiasticis dogmatibus c. 74. legimus, in eo tota Baptismi Sacramenta complentur, & peccata non tantum dimittuntur, sed etiam extinguuntur.

Et qui duo novit media sufficientia ad aliquem finem, prætermisso uno potest altero contentus esse. Cumque Christus generaliter, & absque ulla exceptione dixerit. *Omnes qui confitentur me coram hominibus &c.* trepidare sanè videntur, ubi nullus est timor, qui tunc solum putant Martyrium ad salutem posse sufficere, cum locus non est poenitentia, neque occurrit memoria peccatorum. Quasi verò aut debilitas nostræ memoriæ, aut inopinata sævitia inimicorum efficaciam possit & virtutem Martyrio tribuere, vel augere. Hactenus ille.

Qui sanè non videtur trepidare, ubi magnus est timor, non quasi debilitas nostræ memoriæ, aut inopinata sævitia inimicorum efficaciam possit & virtutem Martyrio tribuere, vel augere; sed quia oc-

casionaliter facit subjectum dispositum, quod aliàs esset indispositum ad effectum Martyrij recipiendum.

Explico in Baptismo, quia Auctori præfato placuit, & merito, Martyrium illi adæquare. Accedit Catechumenus ad Baptismum, non recordatur peccatorum præteritorum, & ideo nullum elicit actum poenitentia: baptizatur, accipit remissionem peccatorum. Accedit alius cum memoria peccatorum, non curat elicere formalem Poenitentiam; sed id unum attendit ut eliceat veram voluntatem suscipiendi Baptismum: baptizatur; diceret Vega hujusmodi accipere remissionem peccatorum?

Manifestè contradiceret Concil. Trident. sess. 14. c. 1. ibi: *Fuit quidem poenitentia universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quòvis tempore ad gratiam & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam qui Baptismi Sacramento ablui petivissent.*

Nonne Princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis poenitentiam commendans, dicebat Act. 2. v. 38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum?* Et tamen non minùs generaliter dixit Christus Mar. ultimo v. 16. *Qui crediderit & baptizatus fuerit salvus erit, quàm de Martyrio dixit Matth. 10. v. 32. Qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.*

Vides quomodo non benè sequatur, Martyrium de se est sufficiens remedium ad salutem; ergo non indiget poenitentia tamquam præviâ dispositione ad suum effectum in homine peccatore? Nam Baptismum quis dubitat de se esse sufficiens remedium? Et tamen indiget poenitentia in adulto peccatore ut justificet.

In adulto, inquam, peccatore, qui peccatorum reminiscitur. secùs in immemore. An ideo debilitas nostræ memoriæ augere potest, vel tribuere virtutem Baptismo? Nequaquam, sed efficit ut sine formali poenitentia subjectum sit dispositum, quod aliàs esset indispositum ad effectum recipiendum.

Quæris autem quomodo hoc efficiat? Respondeo, impediendo positivum obicem, hoc est, actuale peccatum, quod aliàs committeretur contra præceptum Poenitentia: in articulo mortis, de quo alibi.

Hinc ad tertium argumentum Vega Respondeo: qui duo novit media sufficientia ad aliquem finem, æquè principaliter & per se instituta ad istum finem, prætermisso uno potest altero contentus esse, concedo: ceteroquin, si unum medium sit ordinarium, per se & principaliter insti-

Fff 3

tutum

Sed illud dici non potest exemplificatur in Baptismo

Trident.

Ab. 2. Ad cujus susceptionem est necessaria poenitentia: Mar. ult. Matth. 10.

69. Ex quo idè inferitur de Martyrio.

70.

Et conclusio dicit non sufficere reslito medio ordinario aliumero extraordi narium.

Est nihilominus maximum inter externa dilectionis signum:

67. Unde displicet aliquorum opinio

Vega.

Dicentium Martyrium sine poenitentia iudificare,

Quis est de se sufficiens ad salutem remedium,

Etiã dum occurrit memoria peccatoris

68.

tutum ad aliquem finem; aliud autem extraordinarium, per accidens in defectum alterius ad eundem finem assumptum, indubie obligat medium ordinarium & per se, quando possibile est.

Alioquin dicamus Martyrem posse negligere Baptismum, negligere confessionem, etsi commodissime queat illa Sacramenta, remedia ordinaria & per se instituta ad remissionem peccatorum suscipere: quod non puto facile Vegam concessurum; nisi etiam velit concedere peccatorem in articulo mortis relicta confessione, contentum posse esse contritione.

Ne dicere
debeamus
Martyrem
posse negli-
gere baptis-
mum &c.

71.

Sufficit
quandoque
virtualis con-
tritio aut
attritio

Interim tamen plane mihi persuadeo, in casu naturalis oblivionis peccatorum, aut inculpatæ ignorantæ præcepti penitentia, sufficere formalem dilectionem Dei super omnia, quæ est virtualis contritio, aut etiam actum supernaturalem spei, quæ est virtualis attritio. Unde si voluntas pro Christo moriendi talis sit, ex qua moraliter certò, si peccata & præceptum penitentia occurrerent, nasceretur formalis contritio vel attritio, cur non sufficiat ad verum Martyrium, uti sufficit ad verum, immo fructuosum Baptismum? Eò semper salvò, ut (sicut dictum est disp. 1. sect. 5. conclus. 2.) sit actus supernaturalis.

Rogat aliquis, quare non distinguam inter Martyrium verum, & fructuosum, sicut inter Baptismum verum, & fructuosum? Respondeo; quia Ecclesia agnoscit verum Baptisma sine effectu gratiæ sanctificantis; non constat autem agnoscere verum Martyrium. Alioquin quæstio erit de nomine, in qua sequimur communem modum loquendi Ecclesiæ. Et sanè immeritò videtur vocari Martyr, qui nullum accipit vel umquam accipiet effectum Martyrii; porro quicumque valide baptizatur impressum suscipit characterem Christianitatis.

Neque di-
stinguendū
est verum
Martyrium
à fructuosum.

72.

Ad utrum-
que sufficit
& requiritur
ad minus
attritio su-
pernatu-
ralis.

Igitur ut ad primum redeamus, & conclusioni coronidem imponamus, satis certum apparet, quòd in peccatore adulto ad effectum Martyrii, & per consequens, juxta sensum Ecclesiæ, ad verum Martyrium, requiratur ad minus attritio supernaturalis, saltem virtualis; conteri tamen, imò & baptizari, vel Sacramentum Penitentia recipere deberet, cui id foret possibile; adeoque ni faciat, ostendit se non esse verè attritum, cum attritio, juxta Concil. Trident. sess. 14. c. 4. sit animi dolor ac detestatio de peccato commisso cum proposito de cætero non peccandi: ipse autem actualiter peccet.

Sequitur quæstio quo tempore vel in-

stanti Martyrium conferat suum effectum. Resolutio erit

CONCLUSIO V.

Recipitur effectus Martyrii cum per vulnera aut cruciatum homo naturaliter certò ad mortem disponitur; adeoque pluries aliquem posse Martyrem fieri putamus.

Videtur esse Scoti 4. dist. 4. q. 6. n. 4. ibi: Ad aliud dico, quòd baptizatus bap-
tismo sanguinis, si postea est nobissem viator,
tenetur affectu, & pro loco & tempore recipere
effectum Sacramentum, id est, Baptismum suum;
hoc autem quod supponitur est bene possibile, sicut
de quibusdam legitur, quòd sunt facti his
Confessores, quia sustinuerunt bis penas (na-
turaliter illativæ mortis) pro fide. Hæc ille.
Nec video quid efficaciter possit obijci;
imò cur non debeat ita dici, supposito
quòd ad verum Martyrium non requiritur,
ut mors re ipsa sequatur, de quo diximus
supra.

Ratio ergo conclusionis est, quia hoc ipso sive instanti sive tempore, quòd homo sic disponitur, jam est verus Martyr, & Martyrium est intrinsecè & essentialiter completum. Quidni igitur eodem instanti vel tempore conferat suum effectum in hac causa naturalis non impeditur?

Dices; ex hac conclusione sequitur, Martyrem adhuc posse damnari. Respondeo concedendo totum de absoluta potentia, ubi enim contrarium revelatum est? Quid si enim Deus Martyrem jam mortuum resuscitet? Quæ implicancia ut peccet mortaliter, & si in peccato usque ad mortem perseveraverit, finaliter damnetur? Nulla prorsus: sibi ipsi enim imputare debet quòd peccet, cum possit non peccare, & consequenter quòd damnetur.

Cæterum quia damnatio talis Martyris nimis dura apparet, ad divinam providentiam spectabit (tamquam multo communiùs divinæ bonitati) Martyrem in accepta gratia conservare, dando auxilia congrua, vel certè amissam per ordinata media restituere.

Enimverò cum re ipsa ille habuerit, quiddam heroicæ actionis in Martyre considerari potest, & quodammodò fuerit naturaliter ipsi jam debita gloria, non est factibile credendum Deum fecisse illud miraculum.